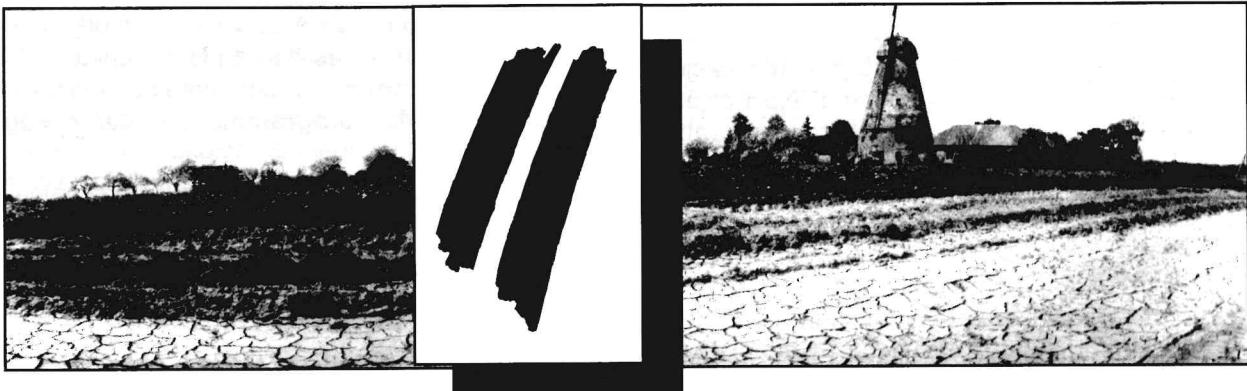

LATVIJAS 50 GADU OKUPĀCIJAS MUZEJA FONDS

OKUPĀCIJAS
MUZEJA

APKĀRTRAKSTS

1999. gada marts, Nr.7

„OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBS VELTĪTS
PIEMIŅAI, PATIESĪBAI, APSKAIDRĪBAI“
AKADEMIĶIS JĀNIS STRADIŅŠ

Vai cīruļi jau bija atlidojuši?

1949. gada marts. Jau ir stājies spēkā Maskavā slepeni pieņemtais lēmums Nr. 390 — 138 par otro (vislielāko) latviešu izsūtīšanu. Jaunie padomju ierēdņi raksta izsūtāmo sarakstus. Protams, slepenībā. 10 000 lauku sētu jau ir nolemtas postažai. Bet viņi, sarakstos iekļautie bēdu ļaudis, neko nenojausi. Viņi ar pēdējiem spēkiem pilda jaunās kļaušas — brauc meža darbos, pārdod lopus, lai varētu nomaksāt kulaku nodevas. Varas aprēķins ir velnišķīgi gudrs — izspiest no nolemtajiem pēdējo, aizsūtīt prom no acīm uz visiem laikiem un viņu mājas izlaupīt. Un tad tas notiek — 42 133 cilvēkiem atņem dzimteni. Izsūtījuma ceļā vien nomirst 197. Izsūtīto vietā Latvijā ieplūst no visām Padomju impērijas malām vervētie, bet neaicinātie.

Kopš 25. marta nepaiet pat divas nedēļas, kad 7. aprīļa „Cīņas“ ievadrakstā parādās šādi zaimi: „Jauni vēji šalc pār Latvijas laukiem. Tie ir kolchozu pavasara vēji, kas latviešu zemnieku vēsturē atšķir jaunas, patiešām brīvas un skaistas lappuses.“

Tagad par to laiku daudz kas kļuvis zināms. Tikai vienā jautājumā nav skaidrības - vai tajā 25. martā cīruļi jau bija atlidojuši? Ja bija, tad viņi nevarēja nepamanīt izpostītos Latvijas laukus.

Pamestas ligzdas
Vislabāk var redzēt no augšas
Un arī pēdas,
Kas uz nekurieni aiziet.
Vieni, pavisam vieni
Palika lauku ceļi.
Mājām rekviēmu māva govis
Un naktī gaudojoja suņi.
Bet no rūta jau nāca bargi ļaudis
Un nenoglaudiņa mājas sargus.
No rīta jau nāca
Nemt visu, kam vien bija vērte
Un piesmieto māju durvis
Aiz sevis nevēra ciet.
Vairs saimniekus nemanīja.
Vien vējš, stāvot dārza vārtos,
Bij liecinieks tam,
Kā pasaule antipasaulē pārtop.

Anda Līce

Mūsu viesi

25. janvārī muzeju apmeklēja Polijas Seima maršals Macejs Plažiņskis ar kundzi Elžbetu un Seima deputātiem.

17. februārī muzeja ekspozīciju apskatīja Eiropas Padomes loceklis no Austrijas Valters Švimmers un Austrijas vēstnieks Latvijā Antons Kazusniks.

Par muzeja ēkas likteni

1993. gada vasarā bijušā Strēlnieku muzeja telpās savu darbību sāka Okupācijas muzejs. Muzejs ir krātuve, kas aktīvi vāc liecības par Latvijas valsts un iedzīvotāju neseno pagātni. Muzeja ekspozīcija dokumentos, attēlos un eksponātos ataino Latvijas valsts trīs okupācijas un tautas pretestību. Okupācijas muzeja Izglītības programma izmanto muzeja resursus kā lielu mācību grāmatu, lai palīdzētu nākamajai paaudzei saprast ilgo totalitārisma gadu sekas Latvijā, šādi veicinot sabiedrības demokratizēšanu.

Tajā pašā gadā — 1993. gada septembrī — Rīgas pilsētas valde nolēma atjaunot Rātslaukumu tā vēsturiskās robežas, kas Latvijas tautai būtu demokrātiskā telpa valsts galvaspilsētā. Kopš tā laika abi šie vēsturiskās apziņas veidojošie procesi — pagātnes atjaunošana un nesenās vēstures pieminēšana — ir veiksmīgi attīstījušies kopā ap atjaunojamo Rātslaukumu Vecrīgas sirdī.

Sešos darbības gados Okupācijas muzeja identitāte ir kļuvusi joti cieši saistīta ar bijušo Strēlnieku muzeja ēku. Tās smagnējais ārējais veidols ir atbilstošs saturam. Pati ēka arī ir svarīgs eksponāts, jo tā ir tiešā saikne ar neseno pagātni, kad totalitārais okupācijas režīms manipulēja ar kultūrvidi un vēsturi pēc savām ideoloģiskajām vajadzībām.

Attīstoties Okupācijas muzeja darbībai, šī ēka bez paplašināšanas vairs nespēj apmierināt muzeja strauji augošās telpu vajadzības. Tāpēc sadarbībā ar muzeja vadību viens no Strēlnieku muzeja ēkas autoriem, arhitekts G. Lūsis-Grīnbergs, ir izstrādājis projektu, kā pārveidot un paplašināt muzeja ēku ar piebūvi, kas atrisinātu divas aktuālās problēmas. Pirmkārt, šī piebūve arhitektoniski noslēgtu Rātslaukumu, atbilstoši mainot muzeja ēkas fasādi no laukuma puses. Otrkārt, piebūvē būtu muzeja administrācijas, krātuves un darba telpas, kā arī sanāksmu zāle un telpas Izglītības programmas skolēnu nodarbībām un skolotāju semināriem. Projektu atbalsta arī Melngalvu nama atjaunošanas kopa.

Šo arhitektu, zinātnieku un represēto aprindās plaši atzīto projektu Okupācijas muzeja vadība piedāvāja Rīgas Domei kā risinājumu Rātslaukuma plānojuma pilnveidošanai. Diemžēl, 1999. gada 16. februārī Rīgas Dome šo projektu neizskatīja, bet izvēlējās nodokļu maksātājiem iespējamī visdārgāko variantu: nojaukt ēku, pārvietot „muzeja ekspozīciju“ un izsludināt konkursu par teritorijas turpmāko apbūvi. Okupācijas muzeja vadība un atbalstītāji neuzskata šādu rīcību par apdomātu attieksmi pret

Muzeja ikdiena

• 1999. gada 6. un 7. janvārī notikušajā OMF padomes sēdē apstiprināja budžetu, darba plānus un mērķus 1999. gadam. Darba gaitā dažus darba plāna punktus nākas koriģēt — tā kā Pētniecības programma nesaņem valsts piešķīrumu, tad visu programmā paredzēto šogad nevarēsim izpildīt.

• Notika jaunā izpilddirektora kandidātu atlases konkurss un kandidātu intervijas.

• 11. februārī muzejs sarīkoja Okupācijas muzeja projekta prezentāciju un preses konferenci.

• Ir pastiprinājusies preses (arī ārzemju) interese ne tikai par muzeja ēkas likteni, bet arī par dažādiem vēstures jautājumiem.

• Decembrī, janvārī un februārī, par spīti mainīgajiem laika apstākļiem ārā un aukstumu ekspozīcijas zālē muzeju ir apmeklējuši 2 302 cilvēki.

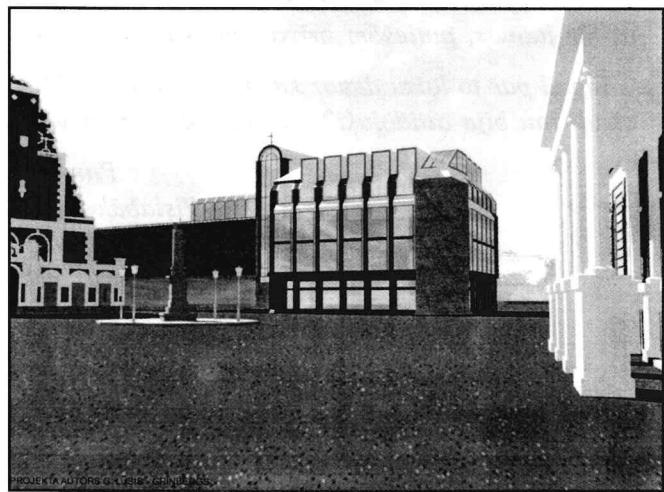
Priecīgas ziņas

Latvijas Grāmatizdevēju asociācija organizētajā konkursā „Skaistākā grāmata '98“ Sevišķo grāmatu kategorijā pirmo vietu ieguva mūsu muzeja grāmata „Latvijas Okupācijas muzejs“.

← Muzeja izdotās grāmatas „Latvijas Okupācijas muzejs“ vāks

11. februārī muzejā notika arhitekta Gunāra Lūša-Grīnberga Okupācijas muzeja ēkas projekta prezentācija. Viņa piedāvātais projekts noslēdz Rātslaukumu ar ēkas piebūvi, kas pēc apjoma pielīdzināma kādreiz šajā vietā bijušajai. Interesentiem bija iespēja iepazīties ar ēkas projekta datorizēto datorprojekciju.

Skats no Rātslaukuma uz muzeju (pēc G. Lūša-Grīnberga projekta)

vēstures un kultūras mantojumu, kā arī šaubās, vai vēl nezināmas, Domes ierādītās jaunas telpas ļaus muzeja darbiniekam pienācīgi apkalpot skolēnus, represētos un ārzemju viesus.

Vēl ir cerības, ka 16. februārī Domes lēmums varētu tikt atcelts.

M. Kotts

Okupācijas muzeja izpilddirektora v.i.

Izstāde deportāciju piemiņai

Pirms piecdesmit gadiem, 1949. gada 25. martā, no Latvijas uz Sibīriju ceļu uzsāk 31 ešelons ar 42 133 cilvēkiem, no kuriem lielākā daļa ir sievietes un bērni. Viņus izsūta no Latvijas kā „kulakus” un „nacionālistus”, lai gan tie ir tikai lauku un pilsētu iedzīvotāji — zemnieki un strādnieki, kā arī skolēni, studenti. Vēl vienu mūsu tautas daļu aizved pretī salam, badam un iznīcībai. Daudzi no viņiem nekad vairs neatgriežas dzimtajā zemē. Tie, kam izdodas atgriezties, atrod savas mājas sabrukušas vai svešiem Jaudīm atdotas. Viss viņiem kādreiz piederējušais ir pazudis, nozagts, izpostīts, atdots kolhozam vai kādam ieklīdenim no svešas zemes.

Eksponētie priekšmeti un dokumenti nav ņemti no pamatekspozīcijas vitrīnām. Viena daļa priekšmetu līdz šim glabājusies muzeja fondos un agrāk nav izstādīta, bet citi aplūkojamie priekšmeti un materiāli ir jaunieguvumi, kas saņemti salīdzinoši nesen. Izstādes veidotāji cenšas atainot izsūtīto dzīvi nometinājuma vietās, viņu smago

ikdienu, ilgas pēc dzimtenes, kas atspoguļojas dzejā un sirsnīgās vēstulēs tuviniekiem Latvijā. No fotogrāfijām raugās toreizējie bērni, kuri tagad varbūt jau kļuvuši par vecvecākiem, pusmūža vīri, sievas un sirmgalvji, no kuriem tikai retais vairs ir mūsu vidū. Viņiem piederējušās lietas cenšas mūs uzrunāt, lai atgādinātu tiem, kas atceras un stāstītu tiem, kas nezina, par smago darbu, badu un nabadzību Sibīrijas sādžās. Par slimībām un tuvinieku zaudējuma sāpēm, kuras vēl tagad — pēc piecdesmit gadiem, nav izzudušas. Par dzimtenes mīlestību un vēlmi izturēt, lai atgrieztos mājās — Latvijā.

Latvijas Okupācijas muzejs velta šo izstādi Sibīrijas sāpju ceļus gājušo Latvijas iedzīvotāju piemiņai. Skatieties, pieminiet un neaizmirstiet. Mēs neliekam punktu, jo vēl šodien ir grūti aptvert un izanalizēt 1949. gada 25. marta traģēdijas apjomus. Vēl tagad atceroties sāpēm,

Inese Šnepsta

Tematiskās izstādes atbildīgā vēsturniece

Videoliecību projekts

Turpinās padomju okupācijas režīmā cietušo un trimdā dzīvojošo cilvēku liecību pierakstu vākšana. Projekts ilgstošs — turpināsies tik ilgi, kamēr būsnofilmētas dzīvo represēto cilvēku atmiņas.

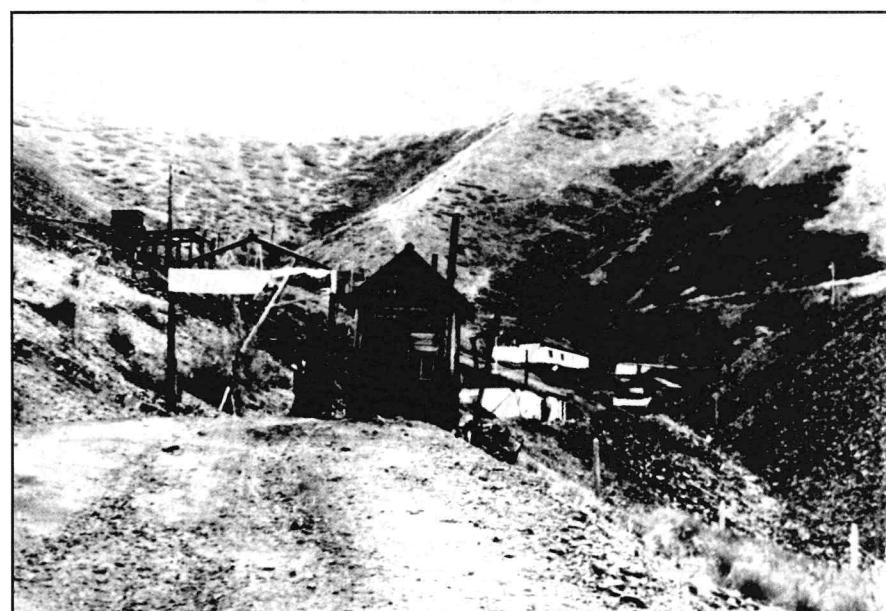
1996. gada 1. oktobrī tika izveidota OM video-programma. Līdz 1999. gada 1. februārimnofilmētas 255 personas - ierakstu kopgarums — 253 stundas.

Šī projekta ietvaros OM radīta videoliecību krātuve. Pašlaik muzejs šajā nodalā algo trīs darbiniekus. Materiāli tiek vēsturiski analizēti, lai ar tiem varētu iepazīties jebkurš interesents.

Paveiktais darbs ir īstenots ar amatiera tehniku, pie tam — tehnoloģiski novecojušu. OM videoprogramma vēlas pāriet uz digitālo (ciparu) profesionālo filmēšanas tehniku. OM nākotnē vēlas producēt arī savas videofilmas. Nebūtu lietderīgi ieguldīt naudu jau novecojušas filmas montāžas (redīģēšanas) un ieskaņošanas tehnikas iegādei.

Šiem atmiņu pierakstiem ir neatsverama vēsturiska vērtība un šodien turpināt filmēt liecības ar amatiera aparātūru ir mazvērtīgi. Ar digitālās filmēšanas aparātūru iegūto informāciju būtu labāk un drošāk glabāt (cietajos diskos). Līdz šim filmētais materiāls atrodas uz magnētiskās lentas un visu kolekciju var iznīcināt 10 sekunžu laikā, ap to radot magnētisko lauku.

Mums būtu vairāk jārūpējas par visa muzeja fondu drošību. Ar šādu projekta raksturojumu OM iesniedza lūgumu latviešu Fondam piešķirt 10 000 video tehnikas iegādei. Fonda lēmums kļūs zināms šā gada novembrī. Gadījumā, ja mūsu lūgums tiks apmierināts, tad par piešķirto summu varēsim iegādāties tikai uzņemšanas

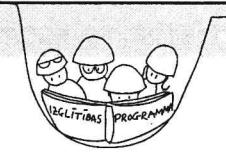
kameru. Videoprogramma būs pateicīga par jebkuru ziedojušu.

Pēc katras videoliecības filmēšanas darbinieki iepazīstas ar piemiņas albūmiem, dokumentiem un ar iegūtajiem materiāliem papildina OM krātuvi.

Viens no iegūtajiem fotoattēliem: Magadānas apgabalā Semčanu rajona „Lāzo” bijušās alvas rūdas raktuvju vergu nometnes vārti. Tur ieslodzījumā laikā no 1948. - 1954. gadam atradās Alfrēds Šneiders (video kasete Nr.175). Nometnes vārti tika slepus fotografēti 1955. gadā.

In memoriam

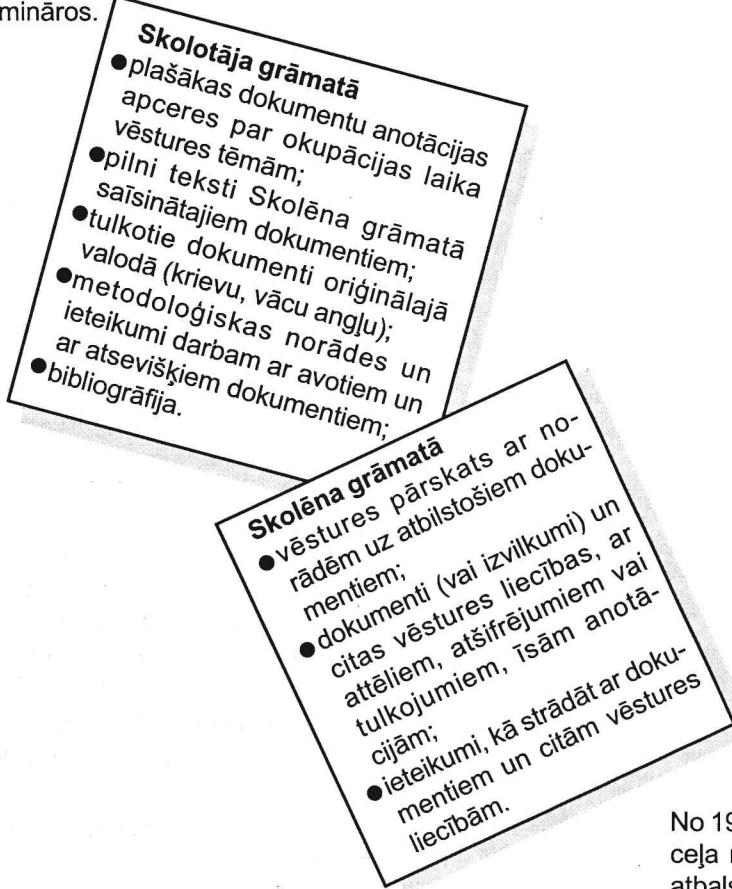
Pēdējo mēnešu laikā mūžībā aizgājuši mūsu videoliecību sniedzēji: Mārtiņš Zaurs (1915.-1998.), Rute Koše, Latvijas Ārlietu ministra Meirovica meita (1918.-1998.), Arvīds Brencis (1921.-1998.), Ilmārs Pētersons (1924.-1998.). Nomiris arī videoliecības sniedzējs Masļenku traģēdijas lietā Pāvels Serfānovs.

Izglītības programma (IP)

IP projekts “Latvijas vēstures dokumentu izlase skolām, 1939-1991”

IP ar Sorosa fonda-Latvija atbalstu šogad izdod palīgādzekli Latvijas nesenās vēstures mācīšanai pamatskolās un vidusskolās. Paredzētas divas daļas — **Skolēna grāmata** un **Skolotāja grāmata**. Atlasīti un sakopoti dažādi vēstures liecību piemēri no Latvijas neatkarības zaudēšanas un okupācijas laika, kā pamatu izmantojot Okupācijas muzeja izstādi un fondus, papildinot tos ar citiem materiāliem. Grāmatas iznāks septembrī un tās pārdos Okupācijas muzejā, kā arī grāmatu veikalos. Skolotāji varēs iepazīties ar palīgmateriāliem IP rīkotajos semināros.

Skolēnu un studentu grupu apmeklējumi Okupācijas muzejā Izglītības programmas ietvaros

no 1998. gada 6. novembra līdz 1999. gada 1. martam

Skola	Skol. skaits	Klase
Lielvārdes vidusskola (2 grupas)	48	9
Rīgas Anglu ģimnāzija (2 grupas)	38	6 un 7
Mežgalu pamatskola (2 grupas)	40	8 un 9
Rīgas 25. vidusskola (2 grupas)	44	5 un 11
Rīgas 84. vidusskola (2 grupas)	30	6
Matkules pamatskola	15	5
Rīgas 66. vidusskola	14	10
Rīgas 22. vidusskola (3 grupas)	34	9
Rīgas Raiņa vakara ģimnāzija	20	8
Celestīnas vidusskola (2 grupas)	30	1 - 12
Rīgas 80. vidusskola (3 grupas)	60	6 - 8, 12
Cieceres internātskola (6 grupas)	101	5 - 9
Rožupes pamatskola (2 grupas)	51	6 un 9
Vigantes pamatskola	20	5, 8 - 9
Rīgas 45. vidusskola	26	8
Madonas ģimnāzija (2 grupas)	36	12
Rīgas 17. vidusskola	15	9
Litenes pamatskola	20	7 - 9
Bērzes pamatskola	21	2 - 6
Ludzas 1. vidusskola	35	5
Somu skolēni (2. grupas)	35	
Fr. Brīvzemnieka pamatskola	7	7
Sv. Olava koledža (ASV)	30	
Pumpuru vidusskola	12	5
Vecsaules pamatskola	9	6
Uzvaras vidusskola (2 grupas)	40	9, 12
Būvamatniecības vidusskola	20	11
Keguma komercskola	17	12
Vaboles vidusskola (2 grupas)	33	5, 9, 12
Rīgas 62. vidusskola	12	6
Āgenskalna ģimnāzija	20	6
Jaunsilavas pamatskola	10	9
Vangažu vidusskola (2 grupas)	35	9
Imantas Latviešu ģimnāzija (2 gr)	40	9
Rīgas Valsts tehniskā ģimnāzija	4	12
Rīgas 72. vidusskola (2 grupas)	35	9
Rīgas Franču licejs	15	9

No 1998. gada 6. novembra līdz 1999. gada 1. martam ar ceļa naudu atbalstītas 8 skolu grupas. Ceļa izdevumu atbalsta kopējā summa Ls 636, 90.

Sirsnīgi pateicamies visiem, kas atbalstījuši muzeja Izglītības programmu gan finansiāli, gan ar materiāliem un zināšanām, gan ar ieinteresētu un uzticēšanos mūsu darbam!

Pētniecības programma (PP)

Ir notikušas divas apspriedes — diskusijas par tematiem:

- 1) PP darbības plāns 1999. gadam;
- 2) Okupācijas muzeja gadagrāmatas 1999 plāns.

Vēsturnieks A. Beika ir pabeidzis un iesniedzis pētījumu par latviešiem Padomju Savienībā 1926.-1938. „Cerību vietā — genocīds“. To PP sēdē pieņēma publicēšanai gadagrāmatā kopā ar manu pētījumu par PSRS VDM (Valsts drošības ministrija) pilnīgi slepeno operāciju „Krasta banga“ (tā padomju varas iestādes dēvēja 1949. gada 25. marta Baltijas valstu iedzīvotāju izvešanu uz Sibīriju). Drīzumā būs gatavs muzeja darbinieka A. E. Feldmaņa pētījums par Maslenku robežincidentu 1940. gadā un

vēsturnieka A. Bambala raksts par latviešu virsnieku dzīves apstākļiem GULAGā.

Esmu nolasījis referātu par 1949. gada deportācijām IP rīkotajā skolotāju seminārā, vadījis radiodiskusiju ar leģiona un Sarkanās armijas veterānu piedalīšanos, kā arī kopā ar V. Nollendorfu pārstāvējis muzeju Valsts prezidenta un Ministru prezidenta izveidotajā vēsturnieku komisijā par 20. gadsimta Latvijas vēstures jautājumiem.

Kā PP vadītājs koordinēju muzeja vēsturnieku darbu publicēšanu presē un akadēmiskajos žurnālos.

PP darbā iesaistītie vēsturnieki strādā pie materiālu vākšanas arhīvos, muzejos un bibliotēkās.

H. Strods
PP vadītājs

Saīsināts

1. Muzeja vadība

- 1.1. *Izpilddirektors.* Pirmā prioritāte ir jauna izpilddirektora pieņemšana darbā. [Pašlaik šajā amata strādā muzeja izpilddirektora vietas izpildītājs.]
- 1.2. *Grāmatvedība.* Pirmajā ceturksnī notiks 1998. gada muzeja darbības un grāmatvedības revīzija. Finansu ministrijā iesniegs nepieciešamos dokumentus, lai ziedotāji Latvijā arī saņemtu nodokļu atvieglojumus.
- 1.3. *Lietvedība.* Lai atslogotu kasieri un izpilddirektoru no strauji pieaugašajiem darbiem, nepieciešams pieņemt administratīvo sekretāru.
- 1.4. *Muzeja reklāma un sabiedriskās attiecības.* Turpinās reklamēt muzeju un tā sarīkojumus laikrakstos, tūrisma ceļvežos, radio. Veiks muzeja apmeklētāju aptauju. Ir nepieciešams pieņemt darbinieku sabiedrisko attiecību koordinēšanai.

2. Administrācija

- 2.1. *Inventārs.* Iegādāties datoru un nomainīs veco gaismas kopētāju pret jaunu. Veiks pilnīgu muzeja mantu inventarizāciju. [Kopētājs iegādāts janvārī; pilnīgā inventarizācija pabeigta martā.]
- 2.2. *Brīvprātīgie darbinieki.* Meklēs brīvprātīgos darbiniekus, kuri vasaras mēnešos palīdzētu apkalpot muzeja apmeklētājus, kā arī iesaistītos citos darbos.

3. Krātuve un datu bāze

- 3.1. *Krātuve.* Turpināsies krātuves darbs un saņemto materiālu iereģistrēšana. 1999. gadā notiks vairāku priekšmetu restaurācija un konservācija.
- 3.2. *Datu bāze.* Sāks apstrādāt muzeja krātuves materiālus, lai informāciju ievadītu topošajā datu bāzē par okupāciju laikā cietušajiem.

4. Ekspozīcija

- 4.1. *Kurators.* Izveidos jaunu amatu — ekspozīcijas kuratoru. Šis darbinieks vadīs darbus, kas saistīti ar ekspozīciju.
- 4.2. *Pamatekspozīcijas uzlabošana.* Pēc kuratoria ieteikumiem novērsīs kļūdas un nepilnības muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā. Līdz 14. jūnijam pamatekspozīcijā iekārtos četrus jaunus stendus, kas rādīs pasaules kontekstu notikumiem Latvijā.
- 4.3. *Tematiskās izstādes.* Top 1949. gada 25. marta deportāciju atcerēi veltīta izstāde, un šovasar ar izstādi atzīmēs 1939. gada 23. augusta Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas 60. gadadienu.

- 4.4. *Mākslinieciskais iekārtojums.* Ekspozīcijas un tematisko izstāžu veidošanai pieņems līgumdarba mākslinieku.
- 4.5. *Modemas tehnoloģijas.* Sāks modernizēt ekspozīciju, izmēģinot jaunāko datortehnoloģiju un audioiekārtas.

5. Izglītības programma (IP)

- 5.1. *Skolotāju semināri.* IP turpinās skolotāju seminārus — vispārējus seminārus par muzeju un IP darbību,

kā arī tematisku seminārus par atsevišķiem okupācijas laika aspektiem.

- 5.2. *Skolēnu nodarbības.* Lielā pieprasījuma dēļ IP ir vajadzīgs papildus puslaika darbinieks nodarbībām ar skolēnu grupām.
- 5.3. *Tematiskie mācību materiāli.* Lai turpinātu sagatavot mācību materiālus, ir vajadzīgs papildus kvalificēts darbinieks.
- 5.4. *Zvārdes projekts.* Noslēgsies Zvārdes projekts ar ceļojošo izstādi un nodarbībām vairākās Latvijas skolās.
- 5.5. „*IPziņas.*“ IP atjaunos „IPziņas“ ar metodiskiem ieteikumiem skolotājiem un muzeja jaunumiem. [„IPziņas“ Nr. 3 izdots martā.]
- 5.6. *Videomateriāli.* Sadarbībā ar Videoprogrammu IP caurskatīs muzeja videotēkas materiālus un sagatavos video mācību līdzekļus darbam ar skolēniem un skolotājiem.
- 5.7. *Latvijas vēstures dokumentu izlase skolām.* Projekts ar Sorosa fonda—Latvijā atbalstu sākts 1998. gadā. Mācību līdzeklis iznāks 1999. gadā divās daļās — Skolotāja grāmata un Skolnieka grāmata.

6. Pētniecības programma (PP)

- 6.1. *Zinātniskais darbs.* PP plāno turpināt pētniecisko darbu par dažādām tēmām: par uzbrukumu Latvijas robežsardzei 15.06.1940., par nevardarbīgo pretestību okupācijas laikā, par genocīdu pret latviešiem PSRS 1937.–1939., par Latvijas kolonizāciju 1944.–1991. un par izsūtīto latviešu dzīvi Sibīrijā 1941.–1950.
- 6.2. *Konferences.* PP vēsturnieki ar referātiem piedalīsies muzeja sarīkojumos un zinātniskajās konferencēs. PP pārstāvji turpinās darboties Valsts un Ministru prezidenta izveidotajā Latvijas vēstures komisijā.
- 6.3. *Publikācijas.* Plānots sagatavot un izdot zinātnisku periodisko izdevumu — Okupācijas muzeja gadagrāmatu.
- 6.4. *Bibliogrāfija.* PP sāks darbu pie okupācijas vēstures bibliogrāfijas vākšanas.

[Sakarā ar to, ka no 1999. gada valsts budžeta netika piešķirti līdzekļi PP attīstīšanai, PP darbība tiks sašaurināta, un par galveno prioritāti klūs gadagrāmatas izdošana.]

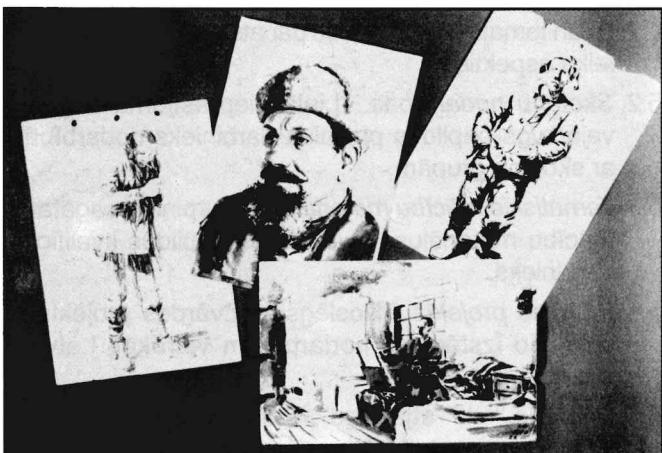
7. Videoprogramma

- 7.1. *Videoliecību projekts.* Turpināsies iesāktais darbs — liecību uzņemšana un apstrādāšana.

8. Muzeja publikācijas

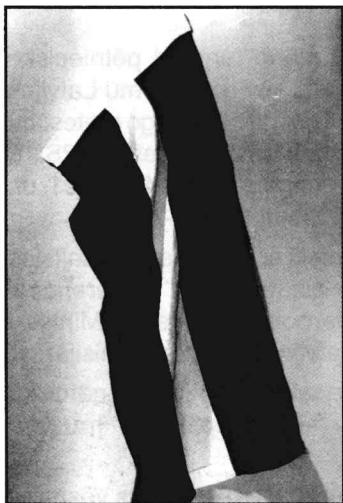
- 8.1. *Publikāciju darba sistematizēšana.* Izveidos komiteju, kas palīdzēs muzeja vadībai un OMF valdei izstrādāt priekšlikumus ilgtermiņa publikāciju plānošanai un finansēšanai.
- 8.2. *Publikāciju plāni.* Muzejs iesniegs pieprasījumu Latviešu Fondam daļēji finansēt grāmatas „Latvijas Okupācijas muzejs“ izdošanai angļu un krievu valodā. [Pieprasījums iesniegts martā.]

Jaunieguvumi

*Papīram uzticētas
Ij visdzīlākās rētas.
Laudis skatās
Un saka: „Cik skaisti!“
Un varbūt tiešām
Kādam mazāk sāp,
Kad šīs zīmes
Ar acīm aiztieki.*

Otto Medņa Sibīrijā nometnē piecdesmitajos gados tapušie zīmējumi. Okupācijas muzejā atrodas 20 viņa zīmējumi un 48 ekslibri.

Oļģerts Legzdiņš, strādājot par kurinātāju, šo Latvijas karogi atradis lupatu kastē un noslēpis. Viņa slimības laikā karogs lietots roku slaucīšanai.

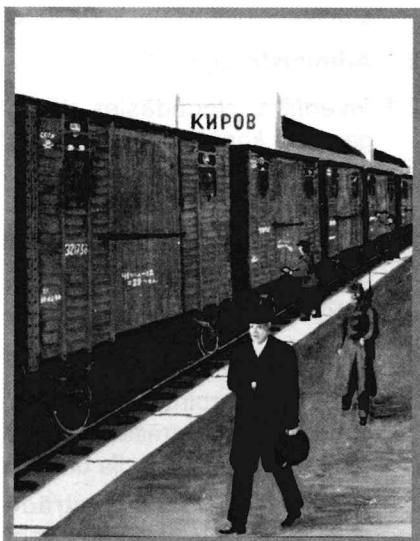
*Neņems taču bērns rokās
tumsu,
Pie vaiga neglaudīs saltumu
Un ar salkumu nerunāsies.
Bērnības dienu lelle
Par jaunu mu stiprāka bija
Un tik miļa, un dāsna kā
māsa.*

1949. gada 25. martā izsūtītā Olga Šnore meitiņai Inesei Blagoveščenskā nopirka un ar savām rokām apģērba lellīti, ko viņas abas sauca par mazo princesi.

Haralda Aronieša glezna — it kā idilliskā zvejnieku ikdiena — Obas vidustecē attēlotā verdzībai nolemto ikdiena.

*Svešas upes ūdeņi
dziļie,
Svešā krasta oļi un
smiltis
Saldē acis un saldē
sirdi,
Bet, pirkstos
paņemti, silst
Un otai, un
audeklam lūdzas —
Lieciniet nākamiem
mūžiem.*

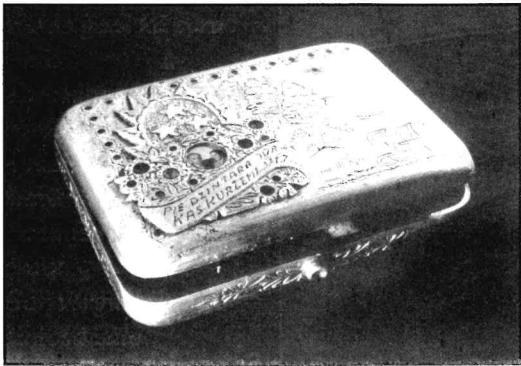

Haralds Aronietis savu tēvu, Pēteri Aronieti, bijušo satiksmes ministru, pēdējo reizi redzēja 1941. gadā uz Kirovas perona. Glezna veltīta tēva piemiņai.

*Tamboradata sapņoja,
Un sapņoja pirksti
Par ceļiem un celiņiem,
Ko kādreiz ies kājas,
Kad beidzot tiks brīvē.
Bet brīves nebija,
Vien diegu zeķītes baltas
Kā nenostaigātā zīme.*

Jaunieguvumi

*O, saldais bada laika dūms,
Kam arī vajag savu māju,
Ar sienam izrakstītām un ar jumtu,
Kur dūmu gredzeni kā puķes
Izspraucas no nekuriennes
Un aizliegtās pasaules smaržu
Cauri dzelonu žogam ienes.*

Albertan Irbem 1958.
gadā Intā Eglīšu ģi-
menes dāvinātā ci-
garešu etvija.

*Tur nebija
sudraba,
Vien tik, cik
zvaigznēs.
Tomēr pirksti
meklēja to
Un mūžībā aiznesa
neizkalto.
Nebija sudraba,
tikai griba,
Liela griba un
kaila spīts,
Un tu redzi — gabaliņš debess
Guļ tavā plaukstā izrakstīts.*

Šo saktu no alumīnija izgatavoja un sievasmāsai Lilijai Sīpolai kā dzimšanas dienas dāvanu uz Latviju atsūtīja Harijs Avens.

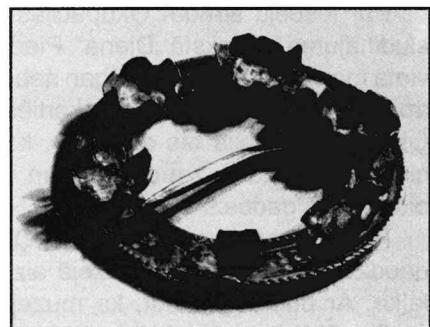
*Vilkās gadi kā sēru
lenta,
Aprakstīta ar mirušo
vārdiem.
Apdzisa dēli pirms
mātēm un tēviem,
Paaudžu kārtību
ārdot.
Gar vergu ceļu
augošā zāle
Dziedāja rekviēmu
klusi,
Un aizauga zeme
dzimtenē tālā
Viņus aicināt
piekususi.*

1949. gada 8. jūlijā Amūras apgabalā Seriševas rajonā Krasnojarskas ciemā noslīka 21 gadu vecais Viesturs Tipainis. 1956. gadā šo lentu un Viestura mīstīgās atliekas pārveda uz Latviju.

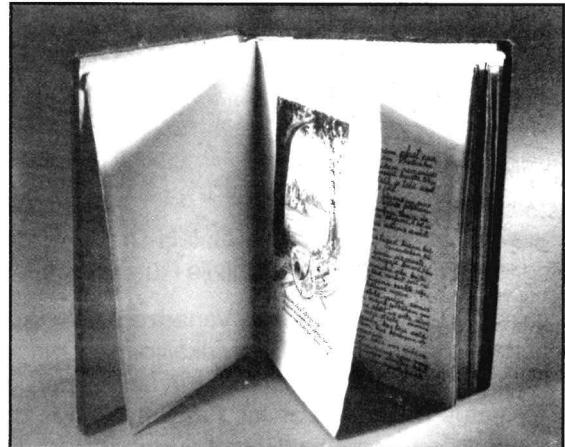
*Pukst sirds
Caur uguni pukst
un pelniem
Un, turot uz
delnas,
Arī pēc simt
gadiem atbalsojas:
„Atceries, atceries
vienmēr—
Notiks ij tavā dzīvē
Viss, kas likteņa nolemts.“..*

Olgas Dorbes vecmāmiņa šo uz savām krūtīm nēsāto misiņa saktu solīja uzdāvināt mazmeitai. Bet kara laikā viņu māja nodega. Tikai 1989. gadā O.Dorbe, meklējot mājas pamatus, atrod saktiju.

*Apsies lakatu
Un kā magone sārta
Svešajā zemē plīvos.
Vējš ziedlapas
glāsta,
Pirksti pieskaras
zīdam.
Māsiņ, tu ziedi tik
skaisti,
Bet tagad ir mana
kārta.*

Šo mātes lakatu izsūtī-
jumā pārmaiņus sēja
abas Olgas Dorbes mei-
tas un viņa pati.

*Mūžīgs ir ozols un mūžīgs vējš,
Mūžīgā mierā zem saknēm raktie.
Kā mūsu senči kādreiz cirtās
Ar tiem, kas nāca laupīt un zagt te.
Hronista raka nenogurstoši
Raksta un raksta senču vārdus,
Kamēr pēcteči aizmirsuši —
Ij vēju ij ozolus pārdod.*

Vēsturiskā romāna „Vējš ozolos“ darbība sākas 1213. gadā. Ojārs Ozoliņš romānu uzrakstīja Džezkazgānā. Pirmo lapu ilustrējis Visvaldis Aivars, pārējās — autora zīmējumi. Grāmata rakstīta rokrakstā un turpat arī iesieta.

Ko saka jaunie darbinieki

Par iespēju strādāt Okupācijas muzejā uzzināju no sludinājuma laikrakstā „Diena“. Piedāvātā administratora vieta man šķita saistoša, lai gan nebūt nenojautu to darba apjomu, ar kuru nāksies saskarties. Piesakoties darbā OM, izšķirošs bija tas apstāklis, ka arī mūsu dzimta ir cietusi un daudz zaudējusi gan vācu, gan padomju okupācijas gados.

Pienākumi, kurus veicu kā OM administrators ir daudzveidīgi, un darbs muzejā aizņem ārkārtīgi daudz laika. Ar prieku jāatzīst, ka muzeja darbinieku vidū ir patīkami cilvēki, ar kuriem iespējams labi sastrādāties un kontaktēties. Ir Joti interesanti tiešā saskarsmē novērot to milzīgo atšķirību starp muzeja kā neizsīkstoša miera un nosvērtības mītnes ārējo veidolu, un to saspringto darbu, ko tā prasa no muzeja darbiniekiem, kā arī atļaušos nekautri piezīmēt, - arī no muzeja administrācijas.

No vienas puses var jau atzīt, ka labāk ir atrasties mūžīgā cīņā un nekūstošu darba ledāju priekšā, nekā vegetēt, pārnēsājot vienīgo eksponātu no vienas vietas uz otru un nekādā gadījumā nepiemirstot par regulāru un pilnvērtīgu ēdienreiju pozitīvo ietekmi uz veselību, bet dažreiz liekas...

Runājot par tuvāko un tālāko nākotni, jāatzīst, ka pilsētas domnieku lēmums par mūsu muzeja ēkas nojaukšanu krietni vien sarežģīs mūsu jau tā ne pārāk mierīgo darbu un eksistenci. Pārvākšanās vienmēr ir diezgan nepatīkams pasākums.

Andris Geidāns
OM administrators

Okupācijas muzeja budžets (latos)

	1999. gadā paredzēts
1. Algas un nodokļi	59 000
2. Birojs, pasts	6 500
3. Fondu krātuve	4 000
4. Reklāma	5 000
5. Izstādes iekārtas	4 000
6. Saimniecība	5 500
7. Eksponāti	1 500
8. Bibliotēka	500
9. Videoprogrammas ceļa izdevumi	1 000
10. Publikācijas	4 000
11. Izglītības programma	7 000
12. Grāmatu galds	500
13. Padomes ceļa izdevumi	4 000
14. Datu bāze	4 000
15. Inventārs	3 000
16. Pētniecības programma	1 000
17. Dažādi	2 500
KOPĀ	Ls 113 000

Ziedojumi muzejam

1998. gada 2. pusgada ziedotāju saraksts no 1998. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

Vislielākie ziedojumi

X Vispārējo Latviešu Dziesmu svētku ASV organizāciju padome
Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība (PBLA)

no Ls 2500 (~USD 4250)

Daugavas Vanagi Austrālijā

No Ls 500 līdz 2499 (~USD 850–4250)

Haralds Birznieks, Dr. Aina Galēja-Dravniece, Gaida Klaustiņa-ģimene un draugi, Jānis un Velta Lazda, Jānis un Brīgita Robiņš, Verners un Silvija Rūtenbergs, Aivars Slucis M.D., Edwards Strazdiņš.

Austrālijas latvieši, Daugavas Vanadzes Detroitā, Daugavas Vanadzes Klīvlandē, Daugavas Vanagu apvienība Klīvlandē, Daugavas Vanagu kopa Dienvidkalifornijā, Daugavas Vanagu Pertas nodaļa, Generāla K. Goppera fonds, Indianapoles Latviešu organizāciju padome, Klīvlandes Latviešu biedrība, Latviešu ev. lut. baznīca Amerikā (LELBA), Latviešu ev. lut. Kristus draudze, Latviešu ev. lut. Kristus draudzes Dāmu saime, Nujorkas Latviešu ev. lut. draudzes Ziemeļu novada Dāmu komiteja, Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze.

No Ls 250 līdz 499 (~USD 425-850)

Rūsiņš un Daina Albertiņš, Pēteris un Ira Bolšaitis, Ingrīda Dāvis, Thomas E. Katis, Gunārs A. un Rasma Klipsons, Ērika Peniķis, Dr. Sigrida Renigere, Nikolajs un Hilda Spāks, Ilga N. Upmanis, Rasma S. Upmanis, Aina Zemdega, bij. LNNK nodaļa Bostonā, Bukskauntijas un apkārtnes latv. ev. lut. draudze, Daugavas Vanagu fonda Notinghamas nodaļa, Daugavas Vanagu Kanberas nodaļa, Elizābetes – Nuarkas latviešu ev. lut. draudze, Mineapoles Sv. Paula latviešu ev. lut. draudze.

No Ls 50 līdz 249 (~USD 85-425)

Edīte Āboliņš, Edmunds Āboltiņš, Aivars un Līdija Aistars, John un Māra Aistars, Irēne un Alex Alunāns, Ilga un Laimonis Andersons, Liega un Patrick Arnett, Baiba Ausinsch, Ruta un Edvīns Auzenbergs, Dr. Vija A.Bauer-Lindbergs, A. un M. Bērztīs, Dr. Ansis Blāķis, Visvaldis un Jolanta Bokums, Guntis un Vija Bole, Helmuti un Edīte Braukis, Alfrēds un Herta Braunfelds, Mintauts un Gaida Burvis, Katrina Čakste-Wilson, Vilma Didrichsons, Rasma un Kornēlijs Dinbergi,

Turpinājums 9.lpp.

1949. gada 25. marta deportācijas pieminot

Šodien pirms piecdesmit gadiem četrdesmit divi tūkstoši Latvijas iedzīvotāju nezināja, kas viņus sagaida nākošajā naktī. Bija daudzi, kas zināja, bet tie neteica. Viss noritēja pēc plāna, un nākošajās dienās vagons pēc vagona, vilcienu sastāvs pēc vilcienu sastāva atstāja Latviju un aizveda Latvijas jaudis uz tāliem Padomju Savienības apgabaliem – uz mūžu, kā vēstīja dokumenti, kas viņiem bija jāparaksta.

Un sākās dzīve, kas nebija dzīve. Par tiem laikiem stāsta daudzas liecības un atmiņu stāsti. Par tiem stāsta tālajās vietās atstātie krusti. Par tiem stāsta salauztās dzīves. Bet par tiem stāsta arī tā spīts, tā izturība un tā mīlestība, kas ļāva nevien pārdzīvot, bet pārvarēt un pārvarot uzvarēt.

Bet 1949. gada 25. marts pārtrauca ne tikai 42 000 cilvēku dzīves. Tas sarāva tautas audumu un ļāva tajā ieausties svešiem ielāpiem. Vēl tagad tautas audums nav atjaunojies. Okupācijas varu varmacības sekas vēl arvien ir starp mums.

Latvijas Okupācijas muzejs licis par savu pienākumu atminēties, pieminēt, atgādināt. Atminēties un parādīt to, kas Latvijai, tās tautai un tās locekļiem noticis piecdesmit gados zem divām svešām varām — nebrīvībā un atkarībā. Pieminēt visus tos, kas šai laikā gājuši bojā, kuru dzīves izpostītas, kuri atrauti savai zemei un tautai. Atgādināt pašiem sev un visai pasaulei, kas notiek, kad lielas varas dala pasauli un kājām mīda tautas un cilvēkus.

Šī nelielā izstāde liecina nevien par tiem, kas šovakar nezināja par priekšā stāvošo, bet arī par tiem, kas 24. marta vakarā gatavojās izdarīt noziegumu pret tautu un

Valsts prezidents Guntis Ulmanis sarunā ar (no kreisās pusēs) OMF valdes priekšsēdi Valteru Nollendorfu, OMF padomes priekšsēža vietnieku Ēriku Celli un Okupācijas muzeja izpilddirektora v.i. Matīsu Kottu.

tās locekļiem. Bet vēl vairāk tā liecina — caur klusajiem tā laika lieciniekiem — par spēku pārdzīvot, par spēju saglabāt cilvēcību, par cerību un ticību ...

Noziegumiem pret cilvēcību nav noilguma.

Noilguma nav sāpēm.

Bet noilguma nav arī cerībai.

Un ticībai.

Noilguma nav mīlestībai.

OMF valdes priekšsēža Valtera Nollendorfa runa
izstādes atklāšanā

25. martā pie Brīvības pieminekļa tika nolikts Tautas vainags. Piemiņas brīža daļīnieki ar saviem zieidiem turpināja šo vainagu un dažās dienās no pieminekļa uz Daugavas pusē izveidojās ziedu ceļš. Tā bija līdz šim vēl nepieredzēta tautas atmiņas un attieksmes izpausme.

1949. gada 25. marta deportācijas pieminot

24. martā Okupācijas muzejā atklājām piemiņas izstādi „1949. gads. Aizvestie“ Ekspozīcija veidota no muzeja fondiem, tās autore vēsturniece Inese Šnepsta. Ekspozīcijā redzams, kā tika organizēta lielākā izsūtīšana Latvijas vēsturē, dzīves apstākļi izsūtījumā, saglabātie sadzīves priekšmeti, kas jau kļuvuši par relikvijām, fotogrāfijas un piemiņas lietas. Izstādes atklāšanā klātesošos uzrunāja OMF valdes priekšsēdis Valters Nollendorfs, Valsts prezidents Guntis Ulmanis, Latvijas Politiski represēto apvienības valdes priekšsēdis Visvaldis Aivars, muzeja līdzstrādniece Anda Līce. Vēsturnieks un pētniecības programmas vadītājs Heinrihs Strods referēja par šīs izsūtīšanas sagatavošanu un izpildi, bet vēsturnieks Ainārs Bambals par izsūtīto dzīves apstākļiem Sibīrijā. Izstāde skatāma līdz jūnija sākumam.

**AR NESALAUŽAMO TICĪBU NĀKOTNEI,
TICĪBU SEV TUVAJIEM CILVĒKIEM,
TICĪBU DZIMTENEI,
TICĪBU SEV.**

Šajās dienās aprit 50 gadu, kopš komunistiskais terors uz Sibīriju aizrāva vairāk nekā 42 tūkstošus Latvijas iedzīvotāju. Tie bija cilvēki, kuru vienīgais nodarījums bija tas, ka viņi neiederējās komunistiskajā sistēmā. Šodien

mēs pieminam tos, kas neatgriezās. Es izsaku cieņu tiem cilvēkiem, kuri bija spiesti iziet cauri šiem pazemojumiem, kuri nesalūza un atgriezās Latvijā.

Šodien šeit Okupācijas muzejā, par šiem komunistiskā terora noziegumiem pret cilvēci visizteiksmīgāk runā izstādes eksponāti. Tie atgādina mums, kāda bija ikdiena tālu prom no mājām. Tie liek aizdomāties traģēdiju nepiedzīvojušiem un jauniešiem par to, cik smags

bija šis laiks un kādu izturību tas prasīja. Šodien, apskatot piemiņas lietas, kas pārvestas no Sibīrijas, vēl un vēlreiz varam pārliecināties, cik nesalaužama ir cilvēka ticība nākotnei, ticība sev tuvajiem cilvēkiem, ticība Dzimtenei un arī ticība sev. Bez sava garīgā spēka un pārliecības nemītīgas uzturēšanas nebūtu iespējams ceļš uz mājām ar domām par savu un savu tuvāko nākotni. Ticību un pārliecību izlasām ne vien uz bērza tāss rakstītajās dzejas rindās, bet arī izšuvumos, kas tika darināti, lai varētu sagaidīt to dienu, kas vedīs mājup. Domas par mājām, par Latviju es saskatu visās šeit redzamajās lietās un priekšmetos.

Šodien mūsu, kas piedzīvoja pazemojumu, bailes, neziņu un bezspēcību, ko atnesa sveša un noziedzīga

vara, ir daudz. Mūsu uzdevums ir saglabāt atmiņas nākamajai paaudzei. Jo atmiņa veido rītdienu. Paldies Okupācijas muzejam, kas šīs atmiņas glabā.

Varam droši teikt, ka ikviens Latvijas ģimene glabā savu stāstu par tām ciešanām un cilvēciskajām traģēdijām, kuras mums saistās ar vārdiem — Otrais pasaules karš, stāstu, kas mums saistās ar vārdiem — nacistiskais un komunistiskais terors. Komunisma un nacisma režīmi un ideoloģijas šķīra un sadalīja mūsu ģimenes, izjauca ierasto dzīvi; izārdīja nākotni. Komunisms un nacisms nostādīja tēvu pret dēlu, brāli pret brāli, latvieti pret latvieti. Komunisms un nacisms sadalīja tautu un iznīcināja valsti.

Noziegumu pret cilvēci izdarīja viens un noziegumu pret cilvēci izdarīja otrs režīms. Divi jaunumi nav salīdzināmi, viens neattaisno otru, katrs izzināms par sevi. Septembrī no ANO tribīnes aicināju nosodīt padomju totalitārismu un šo aicinājumu atkārtoju arī šodien. Es ticu, ka pienāks diena, kad valstis un to vadītāji vienosies par padomju totalitārismu nosodīšanu. Padomju totalitārism, tāpat kā nacisms, ir pilnībā jāizvērtē, lai nepieļautu tā atkārtošanos. Vēsturē nedrīkst būt noklusētu un neizzinātu faktu, tajā nedrīkst būt aizliegtu tematu. Jo tikai patiess skats uz vēsturi un pilnīga tās izzināšana ir pamats, uz kā veidojama vienotība nākotnē. Divu totalitāro režīmu noziegums pret cilvēci ir smaga pagātne. Un tā ir jāpārvērt. Pagātnes pārvarēšana nozīmē piemiņas saglabāšanu. Tā nozīmē spēju skatīties acīs pagātnei — sāpīgai, traģiskai, upuru

Guntis Ulmanis atklāj izstādi „1949. gads. Aizvestie.“

Inese Šnepsta stāsta Valsts prezidentam par izstādītajiem priekšmetiem.

pilnai. Tas ir liels uzdevums, kas nepieciešams mūsu nākotnei. Pagātnes pārvarēšana nozīmē arī ciešanu un garīgā spēka apzināšanos.

Šeit starp eksponātiem ir arī zīmuju gali, kas ievietoti paštaisītos futrālīšos, lai varētu pilnīgāk izmantot rakstāmo. Šodien mēs varam minēt, ko un par ko rakstīja šo zīmuļu īpašnieki. Taču šie zīmuļi liecina, ka jau tad cilvēkiem bija spēks un griba tikt pāri jaunumam, pagātnei, kura toreiz vēl bija tagadne. Cilvēku gara spēks, cilvēku ticība nākotnei gan pirms piecdesmit gadiem, gan tagad apliecina, cik spējam būt stipri un līdz ar to, cik stipra spēj būt arī valsts. Cik stipra spēj būt mūsu griba veidot demokrātisku, drošu un labklājīgu Latviju.

1999. gada 24. martā Okupācijas muzejā teiktā Latvijas Republikas Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa uzruna.

Ziedojuumi muzejam

Piemiņas ziedojuumi 1998. gada 2. pusgads

Rakstnieka Ernesta Aistara piemiņai – Dzintars un Biruta Abuls, John un Māra Aistars, Sandra un Hannus, Toomas Aistars, Viestarts un Velta Aistars, Pēteris un Sarma Alje, māc. R.T. Andermanis ar kundzi, Ruta Artmane, Maiga Aserītis, Jānis un Biruta Avotiņš, John Balks, Ēriks un Lucija Bērstīs, Arvīds Bolšteins, Dace Copeland, Ilmārs un Baiba Dumpis, Auseklis un Alma Elksnis, Velta Galēns, Rudolfs un Spodra Gendrikovs, Ludvigs Ģērmanis un Anda Ģērmanis-Finan, Skaidrīte Hildebrants, Edīte un Aina Irbe, Elaine un Zigfrids Jurgens, Rudolfs un Ruta Kalnmals, John un Inda Karlsons, Girts un Liene Kaugars, Liesma, Modris un Agris Krautmanis, Paulis un Rita Kubuliņš, Dr. Vidvuds Medenis, Aldonis un Ruta Mežsēts, Vilis un Mirdza Miķelsons, Alfrēds un Gaida Minka, Dr. Valdis Muižnieks, Artūrs un Ena Neparts, Jānis un Valentīna Pone, Anna un Ojārs Puriņš, Osvalds un Monika Reinvalds, Julieta Rumbergs, Aivars un Valija Ruņģis, Ilze Šīmanis, Fricis un Irēne Sīpols, Gundars un Astrīda Strautnieks, Aldonis un Ruta Mežsēts, Ilze Šmidchens un Daina Cers, Uldis un Ilze Šmidchens, māc. Jānis un Ērika Turks, Irēna Vanuška, Roberts un Vanda Zaķis, Alfrēds Zajinskis, Dr. Kārlis un Biruta Zvejnieks, Roberts un Austra Zuika, Arvīds un George Žumburs.

Čikāgas Latviešu baptistu draudze, Garezera latviešu vidusskolas skolotāji, Kalamazū Latviešu biedrība, Latviešu Preses biedrība.

Brāļa T. Bankas piemiņai - Nina Plukse

Pētera (nomocīts Krievijā) un Elzas Bērziņas piemiņai - Liega un Patrick Arnett

Voldemāra Gerliņa piemiņai – Ināra Gerliņa

Pieminot Ilmāra krustvecākus, Jāni un Amāliju Freimanis un radus, kurus aizveda 1949.g. martā – Ilmārs un Dagnāra Kalniņš

Jura Klaustiņa piemiņai - Gaida Klaustiņa - ģimene un draugi

Laimona Kļaviņa piemiņai - Marta Kļaviņš

Imanta Mežaraupa piemiņai – Austra un Imants Mežaraupi

Alvīnes Muzikantes piemiņas ziedojuums

Vīra Krīšjāna Purīna piemiņai - N. Purīna

Jura Reinsona piemiņai – Andrejs un Dzintra Baidiņš, Maija un Vilnis Baumanis, Guntis un Vija Bole, Linda un Dominic Gianegiulio, Zenta un Leons Kalnājs, Andrejs Kalniņš, Walter un Edith Kalnītis, Thomas E. Katis, Alise Kundrāts, Ed. un Nora Liepa, Gary un Marjorie Pederson, Oskars un Mētra Pētersons, Edgars Rodums, Jeff un Anita Smeltz, Aina un Ilmārs Stiebris, Mirdza Ūdris, Linda Voice, Bukskauntijas un apkārtnes latv. ev. lut. draudze

Jūlija Riekstiņa piemiņai - Pēteris un Mirdza Daugavietis, Gatis un Minjona Plūme

Olgas Šķepasts piemiņai - Nikolajs un Hilda Spāks

Arnolda Tupuriša piemiņai - Anita Juberts

Zigurda Veidenberga piemiņai - Inta un Guntis Šrāders

Mūžībā aizgājušās biedres, Annas Vītolas, piemiņai – Arizonas Latviešu kopa

Jubilejas veltes – Okupācijas muzejam

Melburnas latviešu eukumēnisko dievkalpojumu kolekte - Latvijas valsts 80 gadadienas dibināšanas atceres dievkalpojumā 15. novembrī Melburnā

Turpinājums no 8.lpp.

Jānis un Zelma Dīriķis, Māra Efferts Dole, Andrejs Eglīte, Ieva Eikens, Veronika Elferts, Ausma V. Erikson-Melnbrence, Alvis un Māra Freimanis, Sigurds Fromholds, George J. & Patricia B. Garnelis, Ināra Gerliņa, Sigurds un Ruth Grava, Vilis un Herta Grāvītis, Alberts Grigals, Andrejs un Inta Grots MD, Harold un Skaidrīte Hagelis, Gunta Harvey, Gunārs P. un Veva Jakobsons, Laimonis un Astrīda Jansons, Vilma un Ansis Jansons, Irma un Andris Jaunzemis, Veronika M. Gailītis un Angelika Jēgers, Ruta Jostsons, Zinaīda Junkere, Andrejs Kalniņš, Walter un Edith Kalnītis, Jānis un Minjona Kļaviņš M.D., Zenta Knežinskis, Nora S. Kūla, Dr. Pauls un Silvija Kupčs, Dace Ķezbers, Arturs Ķilkuts, Kārlis Ķilkuts, Sandra Ķilkuts, Dr. Jānis Labsvīrs, Mirdza un Ojārs Lasmanis, Herberts un Ingrīda Lediņš, Antons Lielbārdis, Olģerts un Lily Linde, Jānis un Daina Luks, Visvaldis un Vija Mangulis, Austra un Imants Mežaraupi, Dr. Manfrēds un Martha Munters, Jānis Neimanis, Artūrs un Erna Neparts, Ārija un Andrejs Oltes, O.Ozols ar kundzi, Biruta un Arvīds Pāliņš, Dzintra un Ilmārs Paupe, Prof. Dr. Jānis un Gundega Penīkis, Ilze Pētersone, Rasma Plāte, Nina Plukse, Alberts un Vera Prāvs, Andris Priedītis, Austra Puzinas, Edgars Rodums, Baiba Rosenkranz, Ligija un Mārtiņš Roze, Alfrēds Rozentāls, Dr. Jānis un Linda Rozentāls, Helmi F. un Jaroslaw Rožankowsky, Otto Rullis, Augusts un Julieta Rumbergs, Arnis un Māra Skulte, Andrejs un Velta Spārniņš, Ojārs Stāks, Dailons un Irina Štāvers, Jānis M. Tums, Ansis E. Uibo, Juris un Ilze Upatnieks, Gunārs un Ieva Vēveris, Gunta M. Vilciņš, Rasma Vilciņš, Girts un Maija Zeidenbergs, Imants Zeidlickis, Manfreds un Alise Zīverts.

Turpinājums 10.lpp.

Ziedojuši muzejam

Turpinājums no 9.lpp.

Aijovas tautiešu ziedojuši, Arizonas Latviešu kopa, Bostonas ev. lut. Trimdas draudzes Dāmu komiteja, Brisbanes Latviešu biedrība, Daugavas Vanadžu kopa Hamiltonā, Daugavas Vanadžes Dienvidkalifornijā, Daugavas Vanadžes Grandrapidos, Daugavas Vanadžes Kanādā, Daugavas Vanadžes Linkolnā, Daugavas Vanadžes Milvokos, Daugavas Vanadžu kopa Čikāgā, Daugavas Vanadžu Toronto nodaļa, Daugavas Vanagu apvienība - ciema „Latvija“ vanadžu kopa, Daugavas Vanagu apvienība Čikāgā, Vašingtonas Vanadžes - Daugavas Vanagu apvienība Vašingtonā, Daugavas Vanagu Brisbanes nodaļa, Daugavas Vanagu Britu Kolumbijas nodaļa, Daugavas Vanagu fonda Birminghamas nodaļa, Daugavas Vanagu fonda Boltonas nodaļa, Daugavas Vanagu fonda Līdsas nodaļa, Daugavas Vanagu fonda Stokportas nodaļa, Daugavas Vanagu Korbijas nodaļa, DV apvienības Ročesterā vanadžu kopa, DVF Bradfordas nodaļas Vanadžes, Daugavas Vanagi Minnesotā, Indianapoles Latviešu pensionāru biedrība, Kentukijas Latviešu klubs, Kolorādo Daugavas Vanagu apvienība, Kolorado latviešu ev. lut. draudze; Latviešu ev. lut. draudze Vašingtonā, DC un draudzes Dāmu komiteja; Latviešu kara invalīdu apvienība Austrālijā, Linkolnas latviešu ev. lut. un Sv. Jāņa draudze, Melburnas latviešu ziedojušums 15. novembra sārīkumā, 18. novembra sārīkuma SanFrancisko ziedojušums, Otavas Latviešu biedrība, Otavas latviešu ev. lut. Miera draudze, Sioux Falls latv. draudze, Vankuveras latviešu ev. lut. draudze Kanādā, Vilmingtonas latviešu ev. lut. draudze, Viskonsinas Korporāciju kopa, Viskonsinas Latviešu kredītsabiedrība, Ziemeļkalifornijas Daugavas Vanadžes, Ziemeļkalifornijas Daugavas Vanagu apvienība, Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrība.

Līdz Ls 50 (~USD 85)

Biruta un Dzintars Abuls, Sandra un Hannus Aistars, Viestarts un Velta Aistars, Visvaldis Aivars, Zigurds Akots, Pēteris un Sarma Alje, māc. R. T. Andermanis, Sk. Andersons, Jānis un Skaidrīte Āpša, Ruta Artmane, Maiga Aserītis, Jānis un Biruta Avotiņš, Andrejs un Dzintra Baidiņš, John Balks, Nora Balode, V. un I. Balodis, Albins un Ilga Banga, Maija un Vilnis Baumanis, A. Bebris, Zigmunds un Laura Belovs, Ēriks un Lucija Bērsts, Aida Bērziņš, Augsts un Vera Birnbaums, Ruta un Aldis Birzuji, Maija Biseniece, Arvīds Bolšteins, Elmārs Bremanis, Edmund un Grietīja Brigmanis, Žanis Brikmanis, Uldis N. Brošs, Velta Burton, Violeta Byram, Aina Cerliņš, Kārlis un Irēne Cīrulis, Dace Copeland, Voldemārs un Marianna Dadzis, Jānis Dalīņš, Fricis un Irēne Danga, Pēteris un Mirdza Daugavietis, Jānis un Ārija Deglis, Vilma Didrichsons, Ingrīda Diem, E. Dīriķis, Rita Drone, Ilmārs un Baiba Dumpis, Tālivaldis Dzenis, Visvaldis un Sigrida Dzenis, Auseklis un Alma Elksnis, I. un B. Freijs, John E. Galējs, Velta Galēns, Rudolfs un Spodra Gendrikovs, Linda un Dominic Gianegiulio, Fricis Ginters, Alfrēds un Mirdza Grāmatiņš, Talivaldis Grinbergs, Jānis Grīnbergs, Marta un Ēriks Grīnbergs, Marta Gulbis, Ludvigs Ģērmanis un Anda Ģērmanis-Finan, Sandra Ķimis, Skaidrīte Hildebrants, Edīte un Aina Irbe, Gints Irbe, Jansonu ģimene, Elaine un Zigfrids Jurgens, Anita Juberts, A. Jurāns, E. Kaktiņš ar kundzi, Zenta un Leons Kalnājs, Imants Kalniņš, Imants un Ruta G. Kalniņš, Rudolfs un Ruta Kalnmals, Uldis un Rasma Kariņš, John un Inda Karlsons, Stāstiņš Kašs, Ģirts un Liene Kaugars, Gundars un Valda Kings, Jūlijs Kleistbergs, Skaidrīte Klezberga, John un Olga Klāviņš, Marta Klāviņš, Saiva Kostecki, Valdis Krādziņš ar ģimeni, Ilgars un Valda Krastiņš, Edgars un Erna Krastkalns, Liesma, Modris un Agris Krautmanis, Haralds un Ārija Krieviņš, Ansis un Tekla Kristbergs, Vita Kristovska, Dagnija Krūze-Peterson, Paulis un Rita Kubuliņš, Alise Kundrāts, Ruta Kupcis, Milda Ķenģis, Dr. Andrejs un Ilona Ķīsis D.D.S., Alberts Lāčkājis, Marija Lambergs, Elizabete Lapainis, Arvīds Lauris, Aija Lesiņa, Fricis un Antonija Līdums, Ed. un Nora Liepa, Leons un Vija Liepa, Benita Linde, Roberts Lithgow, Astrida Lodēns, Zinta un Vidis Malējs, Dr. Vidvuds un Aija Medenis, Austra un Imants Mežaraups, Aldonis un Ruta Mežsēts, Vilis un Mirdza Miķelsons, Elma Miniats, Alfrēds un Gaida Minka, Dr. Valdis Muižnieks, Artūrs un Margarita Nīkurs, Imants un Lilija Paegle, Olita Paleja Grigors, Vilis Pasts, Gary un Marjorie Pederson, Janis un Liliana Pelšs, Dace Pencis, Lidija Pētersons, Oskars un Mētra Pētersons, Leonija Petraška, I. Piķelis ar ģimeni, Gatis un Minjona Plūme, Jānis un Valentīna Pone, Raimunds J. un Vilma Prūsis, Velta Pudans-Kalvis, Anna un Ojārs Purīņš, Leotīne Raestas, māc. Ida N. Rautenšilde, Dzidra Razevska Upāns, Osvalds un Monika Reinvalds, Austra un Ludvigs Reiters, Jānis Riekstiņš, Aivars un Elga Ronis, Imants J. un Ina Ronis, Aivars un Valija Runģis, Ludis A. Saliņš, Arnis G. Sapraša, K. un Nora Sātiņš, Dr. Roberts Seisums, F. un A. Sīļķēni, Ilze Sīmanis, Fricis un Irēne Sīpols, Voldemārs un Gaida Skudra, Lūcija Skuja, Jeff un Anita Smeltz, Ilgars un Aija Spilners, Aina un Ilmārs Stiebris, Gundars un Astrīda Strautnieks, Laura Strautzsels, Jānis un Janīna Strēlnieks, Vilnis un Maija Strēlnieks, Andrejs Strīķis, K. Svenne, Austra un Andis Šēmelis, Ilze Šmidchens un Daina Cers, Uldis un Ilze Šmidchens, Inta un Guntis Šrāders, Vera un Ludmila Šteinbergs, Gunārs Šterns, Edvīns un Zaiga Tums, māc. Jānis un Ērika Turks, Lidija Ūdris, Mirdza Ūdris, Valentīne Ugāre, Teodors un Lidija Uldriķis, Edvīns un Anneliese Upītis, Visvaldis un Gaida Valkovski, Irēna Vanuška, Mārtiņš Vasmanis, Jānis Vejinš, Dace Venters, Ingrīda Vīksna-Fogele, Gunārs un Māra Vilciņš, Jānis un Ausma Vilciņš, Aleksandrs un Elizabete Vittands, Linda Voice, Fred un Maija Wolf, Roberts un Vanda Zaķis, Pēteris Zālītis, Alfrēds Zajinskis, Aivars un Vija Zeltiņš, Rasma Zoliņa, Andrejs Zvejnieks, Ilmārs Zvejnieks, Kārlis un Biruta Zvejnieks, Roberts un Austra Zuika, Arvīds un George Žumburs.

Čikāgas Latviešu baptistu draudze, Deitonas Latviešu ev. lut. draudze, Ev. Dreifaltigkeits Kirche, Gařezera latviešu vidusskolas skolotāji, Kolorādo Daugavas Vanadžu apvienība, Korporācija „Selonija“, Latviešu biedrība Kalamazū, Latviešu Preses biedrība, Toronto Katoļu draudze, Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrības Dāmu komiteja.

Atvainojamies, ja sarakstā ir gadījusies kāda kļūda. Laipni lūdzam uz to norādīt - būsim priecīgi izlabot.

Sarakstus sastādīja Daina Ozoliņa

Paldies arī tiem, kas atstāja savu artavu muzeja ziedojumu kastē!

Grāmatu „*Ar bērna acīm*“ palīdzējuši izplatīt Briga Bēdelis, Ed. Dūcis, Gundega Feldmane-Zāns, I. Broks, Gunta un Ārijs Pakalns, Verners Rūtenbergs, Dr. Zigfrīds un Paulīne Zadvinskis.

Pateicamies visiem par jau ziedotājām grāmatām muzeja bibliotēkai.

Muzejam būtu nepieciešami visi R. Bangerska, Perro, H. Biezā, A. Spekkes, E. Andersona, Z. Maurījas, Ā. Šildes, A. Švābes ārzemēs izdotie darbi, kā arī šādi periodikas izdevumi: „Latviešu karavīrs 2. pasaules karā“ (īpaši nepieciešams būtu 11. sējums), „Archīvs“ (īpaši nepieciešams būtu 30. un turpmākie sējumi), „Treji Vārti“ (Nr. 14. - 15. un visi sākot no Nr. 125), „Technikas Apskats“, „Latvju Karavīrs“.

Priecāsimies arī par Latvijas vēstures grāmatām, atmiņu un memuāru iespieddarbiem.

ievērībai!

Dokumentu vai priekšmetu nodošanas kārtība Okupācijas muzejam

Muzejs visus saņemtos materiālus reģistrē un par tiem izsniedz īpašu pieņemšanas aktu. Iespējams materiālus nodot muzejam pastāvīgā lietošanā vai arī uz nosacītu laiku. Svarīgi materiālus identificēt, pievienojot katram dokumentam vai priekšmetam:

1. norādi, vai dokuments ir oriģināls vai kopija, vai priekšmets ir oriģināls vai atdarinājums;
2. īpašnieka vārdu un adresi;
3. priekšmeta vai dokumenta vēsturi - no kā un kad tas iegūts;
4. ja iespējams, priekšmeta vai dokumenta datumu, vietu vai cita veida raksturojumu, kas palīdz noteikt tā vēsturisko izcelšanos un specifiku;
5. fotogrāfijām, cik iespējams, tajās redzamo vietu un priekšmetu aprakstus un cilvēku vārdus, kā arī vietu, datumu vai vismaz aptuvenu uzņemšanas laiku;
6. skaņu vai videolentē ierunātām atmiņām - īsu rakstveida satura aprakstu.

Materiāli sūtāmi vai nododami:

Okupācijas muzejs

Strēlnieku laukums 1

Rīga LV-1050

Latvia

Telefons: +371-7212715

Fakss: 7 229255

E-pasts: <omf@latnet.lv>

Ja jūs vēlaties atbalstīt Okupācijas muzeju, lūdzam aizpildīt anketu:

Ziedojoj ASV (ar nodokļu atvieglojumiem), čeki rakstāmi: OMFA c/o Dr.Rūsiņš Albertiņš 1053 Alder Lane Naperville, IL 60540 Tālr. 630-357-2798	Ziedojoj citur pasaulē, čeki vai naudas pārsūtījumi rakstāmi: OMF Unibank of latvia, Branch Ridzenes Bank Code 310101900, SWIFT code UNLALV2X Latu konts 02-400 700 517 ASV dolāru konts 02-000 758 006
--	--

Pievienoju ziedojumu.

Piesaku gadskārtēju ziedojumu

Pievienoju pirmo maksājumu, lūdzu sūtiet man gadskārtēju atgādinājumu.

Vēlos uzzināt par iespējām novēlēt Okupācijas muzejam īpašumus Latvijā.

Vēlos uzzināt par iespējām atstāt Okupācijas muzejam testamentu novēlējumu.

Savu ziedojumu novēlu (vārds, uzvārds) piemiņai.

Vēlos uzzināt par iespēju palīdzēt muzeja darbā.

Vārds, uzvārds:

Adrese:

Telefons/fakss:

Paraksts:

Datums:

No viesu grāmatas...

„Ir labi vēsturi klausīties, bet vēl labāk to ieraudzīt.“

„Pateicamies par iespēju nedaudz apjaust brīvības cenu.“

„Visai pasaulei ir jāzin, cik daudz ļaunuma ir padarījuši komunisti.“

„Šai muzeja ēkai un ekspozīcijai šajā vietā jāpaliek mūžīgi, jo arī tā ir vēstures piemineklis tāpat kā daudzi citi, bet šis ir neaizvietojams ne ar ko citu.“

„Šis muzejs ir svēta vieta. Tā ir jāredz katram, kuram nav vienaldzīgs mūsu tautas liktenis.“

Apkārtraksts Nr. 7, 1999. gada marts. Rīga.

Apkārtraksts iznāk divas reizes gadā.

Apkārtraksta vinjetē izmantota A.E.Feldmaņa fotogrāfija

Redaktore Anda Līce.

Ievērotas iesniegto manuskriptu Latvijas un ārzemju latviešu rakstības atšķirības.

Zanes Baķes makets.

Fotografēja Andrejs E. Feldmanis un Aivars Reinholds.

Latvijas 50 gadu okupācijas muzejs (OM)
Strēlnieku laukumā Nr.1
Rīgā, LV-1050

Telefoni: OM birojs: 7212 715, Izglītības programma: 7 -211-030

E-pasts: omf@latnet.lv

Fakss: 7-229-255

Iespiests: SIA N.I.M.S. tel. 7225215

Kuponu izpildītāju ievērībai

Ziedotāju vārdus ierakstām sarakstā tā, kā to norādījuši paši ziedotāji.